

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 42. ANUL XVI.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumerarea se face în Săbiiu la expeditorul foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gați prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumerării pentru Săbiiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țări străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru întea ora cu 7. cr. sirula, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiiu, in 26. Maiu (7 Iunie) 1868.

Evenimente politice.

Săbiiu 25 Maiu.

Atingătoriu de interne aflăm ca mai multe diuare se ocupa de interesu de misiunea unui nou delegatu din partea Austriei lângă curtea din Rom'a. Bar. Maysenburgu insarcinatulu imperatescu se dice ca are mainainte de tôte a linisci pre curi'a romana pentru primirea și sancționarea legilor interconfessionale in senatulu imperialu, și asup'a intensității acestoru legi. Baronulu are sa clarifice ca e cu neputintia de a se mai sustiené decisiunile concordatului dela 1855 fatia cu constituționea dela 1867. Cu tôte acéste Imperatulu afirma prin tramisulu seu alipirea sea neclatita ca tra biserica și arata Papei, ca situațiunea imperativa au facutu neaparatu de lipsa, in tempulu din urma schimbările aceste mari organice in Austri'a. Mai departe asigura Maiestatea Sea pre Pap'a ca regimulu austriacu nu v'a trece preste marginile acestoru legi, asia încātu sa se vatem drepturile și interesele biserice și ca celelalte dispozițiuni a le concordatului se voru observá cu scumpetate. In Vien'a se crede ca Pap'a va considerá pusețiunea imperatului Austriei și se va invoia la o revisiune a concordatului.

In aceeași cestiune spune „Narodni Listy“ ca exista o epistola secreta a Papei Piu IX, indreptata către toti episcopii latini din Austri'a in anulu 1857. Epistol'a acest'a spune ca casatoriile cari sunt infiantate (in Transilvania) inainte de Concordatu, biserica le au privitu de concubinate; atunci in sa „pentru astadata“, prin dispensatiune „pro fero interne et externo“ se dechiarara de casatori valide. Totu in acea epistola episcopii latini din Austri'a se facu responsabili deca nu voru dechiará casatoriile ierasi de concubinate, in casulu candu acele nu s'aru mai intempra dupa decisiunile concordatului.

„L'Avenir“ nationalu diuariu din francesu, 24 Maiu serie asup'a politicei urmatoare: „Cu tôte afirmările contrarie ale oficioseloru guvernului austriacu, diuarele englese afirma ca generariulu Gondrecourt, unulu din ómenii de incredere a-i lui Franciscu Iosifu a sositu la Parisu; ele pretindu inca ca acestu oficeru a fostu insarcinatu de suveranulu seu a remite suveranulu Franciei o scrisore confidentiale. Nu ne vomu insarcina de a spune deca misiunea dlui de Gondrecourt, in casulu candu aru existá in adeveru, i-a fostu incredintiatu numai de Franciscu Iosifu seu deca d. de Beust este in secretulu negociárilor diplomatice ce au se fia făcute. Aceea ce pare siguru, este, ca parti'a liberale din Austri'a și cabinetulu dela Vien'a voiescu a stáruí in politic'a loru esterióra de concentrare in sine-si asoluta și ca se temu de aliantia intima a țerei loru cu o putere occidentale, ori-care aru fi. Este in sa indoiosu, ca cabinetulu dela Vien'a se fia in stare de a impune ideile sele pacinici Imperatului Austriei.“

Dupa o a cusare grea a politicei cabinetului austriacu continua: „Lucréza elu óre astadi spre a-si asigurá compensári in oriente, fâra scirea și contr'a vointiei ministeriu lui Berger-Giskra? Acest'a este o cestiune pre care precedentie nu me autorisá decátu pre multu a o pune. In ori-ce casu, se crede generalminte ca deca d. de Gondrecourt este la Parisu cu o misiune confidentiale a lui Franciscu Iosifu, principele Napoleonu nu va mai merge la Vien'a. Acésta catedrala aru deveni, in adeveru, atunci de prisosu si aru dá prémulte de cugetatu.“

„Fiindu ca cestiunea orientelui devine din di in di mai amenintatorie, Aginti'a Havas devine din di in di mai avara in lamuriri asup'a fapteloru ce se atingu de asemenea cestiune. Astfelu

suntemu inca redusi la presupuneri asup'a revoluțiunei insemnate care s'a severitu in Muntenegru și care intereséza la celu mai inaltu gradu pre slavii din Turci'a și pre cei din Austri'a. Singurulu lucru ce scimu, este ca puterea absoluta a principelui Nicolae a fostu marginita și ca a trebuitu se renunție la capriciele guvernului personale. Este claru ca serbii și muntenegrii, nu suntu despartiti decátu de nisce rivalități dinastice și aceste popóre de aceea-si rasa, cari au suferitu acele-si vicisitudini, cari au trecut prin acelea-si incercári au de siguru unu mare viitoriu, deca se voru intruni. Totu ce marginescu in guvernulu loru actiunea personale a principiloru pretinde dara a le reapropia, și trebuie a prevedé chiaru de pre acum er'a apropiata candu nu voru formá decátu unu singuru statu. Austri'a are ratiuni personale pentru a nu dorí unirea loru, deca se crede chiamata a domni in orientu. Insa nu e totu astfelu și cu Franci'a; interesulu seu bine intielesu și descursatu din ori-ce preocupári aducátore de reu asup'a unoru aliantie resbelice, se contopescu cu interesulu chiaru alu poporatiuniloru orientale. Ea tebuie se doréscu ca ele se fia destulu de omogene, destulu de bine constituite pentru a avé mai multu a se teme decátu a sperá dela concursulu interesatu alu Russiei. Din nenorocire, avemu dreptulu de a ne intrebá deca nisce adevveri atátu de clare suntu bine intielesu de d. de Moustier, dela intrevedere dela Salzburg încóce.“

Literariu

In dilele aceste a esitu de sub tipariu, in tipografi'a archidiecezana, cartea intitulata: „Compendiu de pedagogia pentru párinti, educatori, invetiatori și toti barbatii de scóla. de I. Popescu, profesoru la institutulu archidiecezanu pedagogicu-teologicu in Săbiiu“.

Opulu acest'a unicu in feliulu seu in literatur'a noastră propria nu are lipsa de multe recomandatiuni, căci acest'a o va face elu insusi. Spre a face pre publiculu nostru cunoscutu cu importantia lui reproducemu prefati'a autorului insusi și apoi cuprinsulu opului in vreo câte-va trásuri principale.

Eata ce dice autorulu in prefati'a:

Un'a dintre cele mai frumoase caracteristice ale tempului nostru, este fara indoela indoit'a nesuintia a popóreloru la libertate și cultura generale. Nesuintia acest'a o vedemu scrisa ca devisa pre flamura fia-carui poporu, carele e desceptu și petrunsu de spiritulu tempului. Si dupa cum unu poporu e fericitu a putea lucrá cu sporiu la realizarea amintitei devise, asia póte fi incredintiatu și despre viitorulu seu. Numai prin libertate și cultura se póte privi astadi garantatu viitorulu unui poporu.

Libertatea și cultur'a in sa, precum suntu conditionile principale ale vietii unui poporu, asia ele si stau in strinsa referintia un'a cu alt'a, și amu poté dice, se conditionéza imprumutatu. Cultur'a se póte desvoltá numai in libertate și libertatea earasi se póte desvoltá și sustiené numai prin cultura. De altmintrea, mergendu pana la inceputulu acestoru dóne conditioni de vietia, aflamu ca cultur'a e mam'a, ea a nascutu și nasce libertatea: cultur'a e in sine libertatea, prin ea si numai pria ea poporale, ca si individii, devinu de sine statoré, devinu libere in actiunea loru, si se emancipa de sub poterile apasátore. De aci se póte intielegie importantia precumpenitóre, ce cultur'a o are in vietia chiaru si preste libertate.

Poporulu románu nici n'a ajunsu bine a respirá din aerulu libertáții, si eata ca elu se si arata inaintea lumei, nu numai cu dorintia ferbinte de a

inaintá in cultura, ci și cu rezultate frumoase in privinti'a aceleia. Acele rezultate suntu totu atâtea dovedi factice despre capacitatea de cultura ce poporulu románu o posedu anca, in mani'a tuturoru maltratáriloru din trecutu și in mani'a tuturoru vicisitudiniloru din prezentu.

Capacitatea de cultura a poporului románu e recunoscuta nu numai de noi, cei interesati in cestiune, ci și de toti strainii nepreocupati, cari vnu in atingere cu noi. „Din elementele din cari se compune poporulu románu, dice renumitulu geografu Hoffmann, se desvoltá capete cari suntu clasice și s'aru poté intrebuintia cá modele pentru pictori și sculptori, capete cari si in intru ascundu aceea ce se arata in afara; pentru-ca precepere asia de inte, intielegere asia deschisa, agierime asia de mare, impreunale cu indemanatate in portare, cum vedemu la románu celu mai de rendu si neinvetiatu, nu se mai afla nicairi. Acestu poporu, intrunindu-se si aducendu-se la cea mai inalta civilizatiune, aru fi potrivit sa sté in fruntea culturai spirituale a intregii umanitati. Si cá se implinésca acest'a, este si limba lui atátu de dulce sunátore și bogata, in cátu ea s'aru potriví cu deosebire pentru celu mai cultivatu poporu de pre fati'a pamentului.“

Acésta caracteristica frumoasa o amu reprodusu aci, curatu numai pentru de a aratá, prin cuvintele unui mare cunosctoriu de țeri și popóra, tesaurulu de calitati escelinti ce le contine poporulu nostru. Acele calitati odata constatate, cine va poté disputá dreptulu románu de a se cultivá și de a trái cá románu? cine-i va poté demustrá ca n'are dreptu la cultura si vietia nationale, in rendu cu ori-care altu poporu? Acestu dreptu e necontestabile. Dar pre langa dreptulu acest'a, avemu totodata si cea mai sânta detorintia, cá sa organizámu bine tôte poterile ce suntu calificate de a inaintá cultur'a nationale a poporului nostru. Ostenelele si sacrificile, ce le vomu pune la lucrulu acest'a maretii, se voru rentá de sicuru, mai multu cá la oricare alta intreprindere. Poporulu románu, cultivandu-se amesuratu capacitáții si dupa calitatile sale firesci, isi va asicuré si libertatea si viitorulu la care aspira.

Opulu de fatia e meritulu a se ocupá cu ceea ce are se puna fundamentu culturai, cu vehicululu celu mai puternicu alu culturai, cu educatiunea. Necesitatea unui asemenea opu la noi, e mai pre susu de tóta indoela. Literatur'a noastră, cátu sciu eu, nu contine anca nici unu manualu de Pedagogia. Incátu imi va fi succesu mie a implini de ocamdata acést'a lacuna, voru judecá cei competinti. Dar inainte de a dá opulu in apreciere publica, sa-mi fia permis a indicá pre scurtu punctulu de vedere din care asiu dorí sa fia si judecatu.

Opulu e esitu din prelectiunile, ce amu fostu insarcinatu prin suprem'a inspectiune scolare a le ționé in institutulu archidiecezanu de aici. De basa pentru desfasiurarea partii celei mai insemnate din educatiune, adeca pentru desvoltarea spirituale, amu alesu Psihologi'a scólei lui Herbart, carea mi s'a parutu dintre tôte cea mai fireasca. De altmintrea, cuprinsulu opului e astfelu prelucratu încátu, o critica conscientiósá speru ca-i va recunósce constructiunea independinte de a altoru opuri in feliulu seu. Traducerea ori-cárei pedagogie straine ar si fi dupa parerea mea unu anachronismu in impregiurările noastre. Istori'a noastră ne vorbesce pana acum despre educatiune, cá despre o afacere, cu carea parintii nostri s'au ocupatu numai in practica; iera scrierea și desvoltarea teoriei educatiunei au fostu rezervate pentru tempulu nostru. Noi avemu in privinti'a acést'a cá si in alte multe, de a face inceputulu, si deca aru dá Dumnedicu cá, incependu a ne ocupá de aci inainte si cu teori'a

educației, să o putem face pe aceea câtă mai fecunda pentru practica, fără de a intra și de a ne perde prin controversă seci. În opulă acestă, eu m'amu restrins a espune în scurtu ceea ce mi s'a parutu mai esențialu din cuprinsulu Pedagogiei; pentru că astfelu punctele principale, remanendu relevate, să pōta servi cu atātă mai bine de îndreptariu pentru cei ce se voru ocupă, mai alesu că începatori, cu studiulu acestă. De act si numirea opului de compendiu. Desfășurarea mai pre largu a metodeloru, după cari sunt de a se propune obiectele de învățământu împreună cu deprinderile la diferitele destinări, fiindu ca acelea facu parte din organizațiunea școlilor, aru avē locu, după parerea mea, în manuale compuse a nume cu privire la treptele succesive ale învățământulu din diferitele școle. În compendiulu acestă de Pedagogia sunt trase numai liniamentele fundamentali, ce au să serve de basa pentru întregulu planu alu educațiunei. După ce odata asemenea liniamente aru fi bine stabilite, pre basă lorū usorū s'ar potē compune și manuale metodice, prin cari învățământulu din diferitele școle să se organizeze după postulatele Pedagogiei. La tōte lucrurile trebuie mai întâi să se afle o basa sicura, și eu prin opul de fatia cu deosebire aceea amu cautatu. Fia că modestele rezultate ale cercetărilor mele, depuse în acestu opu, să contribuē și ele câtă de puțin la aflarea unei baze, pre carea să se pōta ridica sicura și falnicu edificiulu culturii nōstre naționali!

Pana aci prefati'a. Acum mai adăugemu pre scurtu cuprinsulu cărții, carele se imparte în introduțiune și patru secțiuni. Introduțiunea se ocupa de dezvoltarea firēscă a omului și educațiune și de știința educațiunei sēu pedagogia. Secțiunea prima se ocupa de omu că obiectu a educațiunei și de fenomenele vietii fizice și spirituale. Secțiunea a douē se ocupa de principiile pedagogice, generali; secțiunea treia de regulile speciale pentru educațiune și a patra de institutele de educațiune.

Tempulu fizicu inca nu ne iērtă o fiare de sēma detaliata a supra opului, carele trebuie studiatu seriosu spre a putē dă o judecata recerisiva a supra lui. Acestă o lasămu pentru mai tardiu și pōte constrinsi de impregiorări, și altoră. Din puținile indicii atinse pre scurtu în sirurile nōstre cele de sus

și din urma; mai multu inse din prefati'a, se vede impoltanția operatului din cestiune și acesta e o însemnată garanția de însușirile lui cele în tōta privința favorabile pentru opu și autorulu lui.

De aceea noi lu recomandāmu publiculu nōstru din tōta animă *

Câte-va cuvinte

„despre necesitatea neîncușigiarabile a comentării pre în. patente urbariali din 21 Iun. 1854, și o parere modestă despre modulu, cum s'aru putē rescumperă prestațiunile ce apēsa pamenturile alodiali și cum s'aru putē efectua eliberarea dileriloru de la robotă fără daună a posesoriloru.”

Credeamu a face unu servitiu celitoriloru nōstri cându vomu cercă a arētă pre scurtu cuprinsulu brosierei aparute acum cu toama de multu sub titulu de mai susu în limbă ungerēscă.

Acēsta carticica e esita din condeiulu unui barbatu plinu de devotamentu și de zelu adecaa dlui Ladislau Vaid'a. Pre lângă orientările ce anunția titulu sēu acēsta brosiura tratēza într'unu modu detaliu de cuprindētoriu, cestiunea proprietății. Colorile ce care acēsta materia este scrisa, sunt vii și corespundētore scopulu de a dă lectoriloru o idee pre câtă se pōte esacta despre cestiunea proprietății în genere. punemu înainte unu estrasu detaliu de lamuritoriu despre opuseculu amintitu.

Cestiunea proprietății e regularea relațiilor între proprietarii de pamentu, stapaniloru de mosii și locitorii adecaa: țieranii. Însemnata a acestei cestiuni, este pentru noi asiă de mare, încātu putemu dice în tōta convicțiunea, și fără frica de a fi desmintiti, ca fără o deslegare, data într'unu scopu eminentu, dreptu și naționalu, nu se va putē deslegă cestiunea cea mare, secularia și vitală, dela care depinde mântuirea și viitorulu celu adevēratu alu romāniloru din Transilvani'a.

Aici simțimu inșă că pōte să ni se facă întrebarea: ca într'u câtă suntemu întemeiați, cându dicemu, ca dela deslegarea acestei cestiuni depinde viitorulu celu adevēratu alu națiunei romāne?

*) Prețulu e 1 fl. v. a.

Noi la o atare întrebare, n'amu putē luă de argumentu justificatu decâtu necertitudinea, starea de speranță și frica, în care vedemu aflându-se: de o parte, sutiemele de proprietari de mosii, și de alta, miete de suflete din care se compun familiale locitoriloru nōstri cultivatori. Poporul romānu, este esențialminte agricolu, și într'u câtă cestiunea relațiilor între locitori și proprietari nu va fi rezolvata într'unu modu dreptu și umanu, ea va fi reulu care va contribuē multu la invențiunea corpulu socialu alu statulu, ea va fi furtună care va amenință a se descarcă asupra-i din ora în ora.

Patent'a din 21 Iuniu 1854 a servitu până acum eschisivu de basa la deciderea proceselor urbariali. Fiindu inșă mai multe puncte ale acestei patente astfelu stilisate, încātu în mai multe locuri ese unu întielesu ecuvocu, care concede întreprerările cele mai bisare: autorulu crede a-si implinī o datoriu națională cându se încērcă a comentă locurile cele mai obscure din pre înaltă patentă, spre a nu se mai putē schimosi într'u viitoriu întielesulu ei în genere, și în specia întielesulu unoru paragrafi mai momentosi.

Pentru a chiarifica mai bine cele dișe, autorulu produce §. 16 partea II din pre înaltă patentă „despre prestațiunile rescumperabili” și arētă diversele esplicări, ce i se dau acestui paragrafu.

Paragrafulu din cestiune dice: „Pamenturile alodiali, pre cari se afla irdite economie rurale nu se mai potē luă de la posesorii lorū de fatia, deca dīnsii afara de aceste economie nu posedu alta moșia urbariale (Gründe), și dacă nu se tienu de famuli convenționați, fia ca acești-a se-si fia togmita simbrīa în bani sēu prebēnda, ori în folosința unei case, unei locuințe sēu vru'nui pamentu. Dăra prestațiunile legate de atari moșie sunt rescumperabili, și pana cându se voru rescumperă, ele sunt a se implinī prin posidenti în mesur'a contractuale sēu usuata.”

Acestu § vorbesce în genere de pamenturile alodiali, și nu defge tempulu, cându le-au primitu în posesiune colonistii, ci despune, ca tōte pamenturile alodiali din man'a acestora, se remana la ei pana ce le voru rescumpera, dar pōt'atunci prestațiunile sunt a se implinī; excepțiune face numai casulu dacă respectivulu colonistu are și alta moșia urbarială sēu dacă fiindu famulu convenționatu a posesi-

FOISIĞRA.

PREAMBLARI

(reprod. din „Convorbiri literare“)

(Urmare)

III.

Pōte ridi de mine, iubite cetitoriu și gandesci ca aru trebui să fiu mai filosofu, să lasu pre omeni cum sunt cu atātă mai multu ca nu va fi cu neputința să schimbū natură lorū și ca nui cu mințe a-si resbunā asupr'a cătoru-va individi de defectele unei națiuni. Vei fi avendu dreptate de a argumentă astfelu, cându esci asiediatu pre jilliu și cetesci în linisce jurnalulu, fumendu sugaretă, dăra cându a-i fi în pozițiunea mea paremi-se că ti-ai uită teori'a. Judeca singuru!

Plecasemu dela Lucernă cu vaporulu să me ducū la Wāgis, micu orasiu asiediatu la piciorēle lui Rigi. Cându cine-va se afla pre laculu celoru patru cantōne, este o crimă a nu se uită impregiurulu sēu, căci în tōte cărțile de geografia și în tōte descrierile de calatorii, se cetesc ca acestu lacu este celu mai frumosu din Sviti'er'a și prin urmare din Europ'a. Ce este dăra mai naturalu decâtu a te asiedia pre puntea vaporulu și a-ti lasă ochii a retacēscă în tōte părțile, după voi'a lorū. Acēstă voiamu să o facu și eu, dăra vai! Puntea eră ocupata de sute de englezi cari cu totii i-si deschise-se corteluri pentru a se aperă de radiele sōrelui. În zadaru me încercāmu se potē gāsi vre-o crepatura între dōue corteluri; în zadaru să me uitu pre dēsupr'a sēu pre dedesuptu, privēl'a eră hermeticu închisa prin cortelurile englezesci. Ce eră de făcutu? Facendu în mine unu juramentu grozavu să-mi resbunū asupr'a întregii națiuni, m'amu coboritu josu în caiata. Acolo unu calatoriu eră culcatu cu capulu pre canapea și cu piciorēle pre mēsa. O singura ochire mi-a fostu de ajunsu pentru a vedē ca este și elu englezu. Dorulu resbunārei me cuprinse. Așteptāndu cu nerabdare o ocaziune

potrivita, amu luat unu scaun l'amu pusu pre mēsa și culcāndu-me dealungulu pre mēsa amu asiediatu piciorēle susu pre scaun. De-si mai susu, eramu într'o pozițiune analogă cu acea a inamiculu meu naturalu. Amēdoi stāmu nemiscati și ne mesurāmu cu ochii.

— You speak English? me întrebă elu.

„No!” respunsei cu o voce grozavă, aruncāndu-i cu piciorēle scaunulu dreptu preste genunchi. Englezulu sări în susu tipāndu că unu desperatu. Inșă eu adresāndu-me cătra densulu, i-amu cerutu politicosu iertare și l'amu incredințiatu că a fostu din nebagare de sēma. Gemete surde esiau din peptulu englezulu și aru fi esitu pōte multa vreme inșă, deca în acelu momentu vaporulu nu s'aru fi opritu în loculu unde trebuia să ne coborim.

Schelele orasielului farmicau de calatori, și de calauzi cu cai și cu cătari. Din vaporulu meu a-lergara cu totii sēu să ice posesiune de vre-una cătāru sēu să se urce pre josu în susu spre verfulu muntelui Rigi. Dlu'a eră înaintata și nu eră multu tempu de perdutu deca voi'ai să ajungi pre culme pentru a asistă la apusulu sōrelui. Eramu nehotaritu deca este mai bine să incālecū sēu să me suiū pre josu cându unu tineru cu perulu crețiu, frumusielu la fatia și sprintenelu la trupu care me observă de câte-va minute, i-mi propuse să luāmu unu cătāru în tovarasiă. În chipulu acestă, dișe elu, vomu avē și placerea de a ne preumblă pre josu și ocaziunea de a ne odihni cându vomu fi truditii și multiamirea de a putē convorbi și de a scurtă astfelu drumulu.

— Bucuros! respunsei eu și indata nāimiremu unu cătāru. — Fie care din noi trebuia să incālece o jumetate de ora și apoi cedendu catarulu cătra tovarasiu, se suiă o jumetate de ora pe josu. Eu incālecai celu antai și junele meu tovarasiu mergea incetu pe lenga mine sprijinindu-se de unu baston lungu cu virfulu de feru și ascutitu, precumu se întrebuinteaza în Sviti'era de cătra totii turistii. Drumulu eră angustu și presaratu cu mii de petricele. Cu câtă te urcai mai susu cu atātă drumulu deveniā mai repede și mai obositoru. De și după unu marsiu de vo douē ore suflāmu

amēdoi greu și ne curgēu sudorile în sirōie, tōta vremea eramu voiosi și petreceamu spuindu-ne totu soiulu de glume. Junele cu perulu crețiu eră de o veselie fără margini; cându nu mai putēmu de căldura și credēmu ca me lasa puterile audiamu unu hohotu de rīsu resunāndu pe cătāru și-mi strāngeam tōte puterile să me tīnu pe piciorē pān va trece jumetatea de ora. Dăra lucru curios! Pe cându eu me coboriam de buna voia, cându aculu orniculu mi vestiā că momentulu a sositu, junele meu se faceā ca uita și neincetatu trebuia ca eu să-i aducū aminte.

— He! tinere! Ear me inșieli cu trei minute, strigai eu.

„A drācului cătāru, respunse elu; nu vra nici de cumu să se oprēscă!

— Credu și eu, dacă în locu de a stringe frīulu, ei dai cu calcāile.

„Asiā trebuie să faci. . . Catarulu e tocmai contrariulu calului. N'ai luat sēm'a ca elu plesca cându i spui t h r r r și cându ei spui hi! se oprēscē?”

— N'amu luatū sama, dăra pōstimu josu ca nu mai potē.

„Eaca me dău. Hi! Hi!

Catarulu inșă nu voiā să se oprēscă.

— Ean cērcă cu strinsulu freului. pōte s'a opri.

Vediendu ca catarulu totu mergeā, amu saritu și l'amu opritu de cōda.

Deacumu înainte, ie adio de la cătāru, i-amu dișu eu, suindume pe siea și rīdiendu. Nu me mai coborū pana susu.

— Aibi mila de tinerețiele mele, respunse elu. Suntū unu june plinu de speranță și de viitoru și uniculu fiu la părinti, ar fi pecatu!

„Din ce parte a lumii esti, căci după fisionomia D-tale nu pricepu nimica?”

— Suntū de pe malurile mirositoare ale Senei. Tatalu meu e Francezu și maica mea Germană. Eu suntū inșă cosmopolitu:—Ubi bene, ibi patria.

„Dacă esti totdeuna veselu și dispusu ca acumu, ai o patria fōrte întinșă.

dietu in simbria pamentulu alodial. Prin urmare unii dicu pamenturile alodiale, fia acelea de ori ce clasa, fia ori unde, deca pre langa servitiu séu tacsa s'au datu unoru ómeni, cari nu suntu famuli conventionati, ci cari s'au asiediatu in case radicate pre pamentulu alodial alu aceluia-si domnu de pamentu, si cari ómeni n'au altu pamentu urbariale: suntu a se lasa in manele acestoru tierani; de la ei nu se mai potu lua, dar ei potu rescumperá prestatiunile depre aceste pamenturi, si pana ce nu voru face acést'a detorescu a implini pretensiunile contractuale séu usuate.

Alti adaugu cátra acést'a explicare: fiindu ca in intielesulu §-lui 20 din patent'a urbariala „legaturele tempurane, contractele de natura privata si contractele pe moralu s'au lasatu neatinsé” si fiindu ca dispusetiunea §-fului 20 se estinde preste patent'a intréga, — urméza, ca nu numai pamenturile alodiale ale famuliloru conventionati se scotu dintre cele rescumperavere, ci si acele pamenturi, cari s'au datu pre langa legature tempurarie, pre langa contracte de natura privata, au de pemnu.

Dar' luandu-se in consideratiune diferenti'a de opiniune ce exista intre ómenii, cari profeseza explicatiunea acum disa, asup'ra expresiunei: „legaturele tempurane si contractele de natura privata” — avemu se observámu ca suntu unii, cari (neluandu in consideratiune presumptiunea chiara a §-fului 16, in intielesulu carui-a au fostu pamenturi alodiale rescumperabile si pre langa prestatiuni contractuali) dicu, ca tóte contractele verbali séu scriptoristice, ce s'au incheiatu intre domni de pamentu si intre iobagi in privint'a cátimei servitiiloru, cu ocasiunea predarei pamentului, — tóte suntu contracte tempurarie si de natura privata.

Daca aru avé locu argumentarea a ceea, (de-si se dice dreptulu de rescumperare in §-ulu 16 si cu tóte ca in insu-si §. 16. se amintesce, cumca prestatiunile se implinescu dupa conditiunile statorite in contracte) fie-care dileriu — fara exceptiune — aru trebui se deé indereptu pamentulu alodial, ce lu-are.

Procediendu estu modu, procederea aru fi fórté scurta, inse atunci n'aru fi in Transilvani'a

intréga nici unu tieranu asiediatu pre pamentu alodial, care aru poté remánea in alodiatu'a, ce are astadi, daca nu cum-va i-arú doná-o domnulu de pamentu, séu deca i-arú lasá o din gratia.

Insa standu lucrulu asié, pentru ce s'a scriisu patent'a urbariale si §-ulu 16 dintr'ins'a? cáci dupa argumentarea acum citata nici un'a alodiatu'a nu s'ar' poté rescumperá — fiindu ca intielesulu §-ului 16 n'aru fi alta de cátu, ca fia-care tieranu de pre pamentu alodial detoresce a reintóree aceste alodiatu're. Dar din § 16 alu patentei se vede chiaru contrariulu; patent'a n'a potutu avé de scopu a face proletari din tieranii de pre pamenturile alodiale, bá altcum n'ar avé nici unu intielesu nici dispusetiunea din amintitulu §. unde se dice, ca curialisti n'au dreptu de a rescumperá alodiatu'rele, daca ei pre langa acestea, mai au pamenturi colonicali.

Dar se afla inca si de acei-a, cari deducu d'in §-lu 16 ca numai locurile alodiale de case, intravilane, dara nu si cele estravilane, se potu rescumperá; éra alii pretindu, ca numai casele didite pre locuri prediale séu pre locuri alodiale estravilane se potu numi asiedieminte, prin urmare numai acestea se potu rescumperá.

Fatia cu acesti-a cea mai latita parere e, cumca pamenturile alodiale, fia intravilane séu estravilane, in satu séu in prediu: voru remané in man'a prestatoriloru, deca nu lipsescu cele-lalte conditiuni de a le poté rescumperá. Acést'a parere se vede a fi basata pre impregiuráre a) conceptulu si traducerile autentice ale patentei nu facu deosebire intre pamentu alodial, prediale, intravilane si estravilane; b) curialistiloru nu s'a datu pamentu numai intravilane, ci si estravilane; c) fiindu ca in Trni'a n'a fostu datina, ca pentru pamenturile intravilane sa se faca prestatiuni separate si éra se parate si pentru cele estravilane, — daca §-ulu 16 aru dice, ca numai mosiile intravilane se potu rescumperá, atunci acestu § ar numi si chei'a, dupa carea s'ar computá prestatiunile ce cadu singuru pre mosiile intravilane. cá-ci mai nainte prestatiunile pentru aceste mosii au fostu comune cu cele pentru mosiile estravilane. Apoi ar trebui sa fia in patent'a vr'o dispusetiune, ca ce sa se faca cu alodiatu'rele estravilane, deca acele nu s'aru intielege sub numirea comuna de pamentu alodialu, „Alodial-Gründe.” (Va urmá.)

Despre starea drumuriloru ardálene educátore cátra Romani'a.

Secretariátulu camerei industriale si comerciale din Brasiovu si-a propusu a face unu avisu statulu Romani'a prin min. reg. de comerciu in cestiunea drumuriloru cari léga Tranni'a de Romani'a pe bas'a dateloru primite din partea unoru ómeni privati, unoru corporatiuni si deregatorii regesci. Credému ca nu e unu ce de prisosu a luá notitiu despre acesta afacere care merita si trebuie neapáratu se atraga atentionea fia-carui Transilvaniann. Cladirea de cái petrute (siósele) de cái ferate, poduri canalisári si de alte lucrári tehnice suntu astadi conditiuni esentiale si vitale pentru inffioréa si prosperarea popóreloru, fiindca deta drumuri etc. depinde inlesnirea comunicatiunei si inaintarea comerciu.

Din avisulu amintitu estragemu urmátorele date:

1. Drumulu prin pasulu Oituzului. Acest'a esté pana la frontier'a tieréi drumu principálu. Se sustiene din mijlócele statulu, se inspectéza decatra reg. directiune transil. de edificatiuni, si stá in stare buna. Turburáriloru de comerciu de mainainte urmate prin rumperea punteloru din ferig'a Oituzulu la crescerea riuriloru de munte s'au prevenitu prin cladirea de umplaturi infficosiate de piétra si prin intrebuintiarea altoru mijlóce architectice prin urmare o intrérumperé de comerciu pe distanti'a acést'a de drumu nu esté mai multu de temutu.

Drumulu pe pamentulu moldovenescu esté, reu precum suntu mai tóte drumurile din Moldov'a si Romani'a.

Distanti'a pana la locul Grozesci in departare cam de 1 $\frac{1}{2}$ de frontier'a nóstra, s'au fostu facutu in anulu 1854 umblavera prin pionirii austriaci, insa intrelásánduse de a se tiené in stare buna, iérsi au devenitu brusiósa si plina de gropi cá mai nainte.

Tóte drumurile d'acolo mai departe dintre unele cari mergu cátra Tergu—Ocnei altele cátra Galatiu nu suntu nimicu altu ceva decátu nescé cá simple de tíera, cari la tempu bunu suntu binisioru umblavere, la tempu ploiosu insa abiá suntu de umblatu. Acést'a se intempla cu deosibire iérn'a, primavér'a si tómn'a, cându se rupu podurile prin crescerea apeloru de munte si nu se restauréza indata, — asia

— Patria mea s'intinde de la apusu la resaritu si de la miada-nópte la miada dí. Numeru douedeci si trei de ani si anii la mine se compunu din douespredece luni de primavara. Párintii mei mi-au datu numele Edgaru si au hotáritu sa me faca pástoru. Departe de mine fie inse sarcina de-a conduce turma credinciosiloru!

„Si ce cariera ti-ai alesu?”

— O singura imi convine: cariera de milionaru. „Bravo! Iti urezu totu succesulu in carier'a D-tale.

— Pan' acuma nu sciu pentru ce miliónele fugu de mine. Dar cu vremea voru trebui sa vie. Sa vedemu cine are mai multa rabdare: éle in persistenti'a de a nu veni, séu eu asceptandu!

Astfelu vorbindu ne apropiamu de culme. Bradii incetase de multu, si din pamentulu stáncosu alu muntelú resarea numai iérba si pre ici pre colearos'a Alpiloru. Putnu mai josu de culme esté unu mare otelu de lemnu cu sute de odai si intretínutu cu destulu lucsu si elegantiá. Ajunsi la otelu, ocupáramu cáte o camera si ne puseramu sa facemu putina toaleta. Deodata se audi unu nstrumentu resunandu cu grozava putere: Erá cornulu Alpiloru care vestiá calatoriloru ca trebuie sa se urce pre culme, fiindu ca sórele avea sa le dica diu'a buna. Preste cáte-va minute alergai in susu si cu mine sute de persóne, barbati, femei si copii veniti din tóte pártile lumei. Culmea lui Rigi, deosebindu-se de cei mai multi munti ai Svitieréi are form'a unui micu platou pre care incapu mii de persóne. Elu éra plinu de calatori curiosi sa véda unu spectaculu asiá de extraordinariu. Asiediatu in grupuri, unii in picióre, alti pre iérba, alii lungiti pe plaiduri si shavluri, alii radimati pre bastónele loru, i se intorceau cu fati'a spre apusu si asceptau disparitiunea sórelui. Spre sudu si ve-tu se vedeau siruri de munti grandiosi acoperiti cu ometu si intrecendu-se unii cu alii in inaltime, spre nordu lacuri si déluri verdi si placute, ce se intindeau la orizontu pana departe la punctulu unde sórele avea sa dispara.

In vale pre mai multe dromuri zaria i calatori intárdiatu care alergau desperati in susu, versandu

torente de sudóre, pentru a ajunge inca la tempu. Cei de susu i priveau cu compatimire séu ironie. Preumblandu-me printe diferitele grupuri m'amu pusu sa observezu: ci unu englezu cu favoriti lungi cascá o gura asiá de mare, incátu parea ca aru voi sa inghita globulu de focu; alaturea unu grupu de copii infingendu-si bastónele in pamentu se acatiase pre densele cá se fia tótu asiá de inalti cá si barbatii; mai departe cáte-va persóne insuflate de zelulu studiului, cautau sa descopere cu lungi ochiene puncturile negre din sóre; cáte-va tinere germane culcate la pamentu, murmur'au incetu dinsintea loru tóte inspiratiunile ce au avutu poetii loru in fati'a spectaculului la care erau sa existe; langa densele unu omu rasu pre fatia cu o figura lunga si curiósa cumperá privál'a de dinaintea lui cu unu portretu diu albumu-i ce tiné in mána. Trecendu cu ochiulu iute pre désup'ra acestor'a, m'amu opritu la doi tineri care erau perduti in contemplare. Erá lesne de cunoscutu ca erau insuratiei, cáci elu o stringea dúiosu cu bratiulu dreptu si-i tinea mân'a in mân'a sea stánga, iéra ea cu bratiulu ei se spriginea pre umerulu seu; ochii loru erau indiferenti pentru toti cei care i incungiorau si cându se departau dela orizontu i se intalneau si ceteau adencu unulu in sufletulu altui'a. Sórele putea sa dispara de pre lume, ochii loru nu incetau de a lucu cu dulci scantei de amoru.

M'asiu fi uitatu multu la densii deca unu feliu de uriesiu ce siedea indereptulu meu, cu perulu harb'a si mustetiele in nerendúela nu aru fi esclamatu impinsu de o iubita inspiratiune: „Cáte o omulu de micu in fati'a acestui spectaculu!”

Deschisei ochi marii sa me uitu la filosoficulu esclamatoru, cându unu hohotu de risu me silí sa privescu putnu mai departe! Erá tovarésulu meu de drumu cu perulu cretiu care nu putea sa-si ascunda veselie'a

— Ce ai de ridi cu hohotu?
„Cum sa nu ridu? respunse elu. Nu vedi cine observéza ca omulu e micu: unu uriesiu de síése picióre si jumetate.

— In tóte cauti sa gasesci motive de veselia.

„E greu a nu ride. Uita-te la sutele de persóne din giurulu nostru, cum se uita de dúiosu dupa sóre cá si candu nu au sa-lu vada máne resarindú. Au dice ca sórele se duce pentru totu-deun'a si cu densulu tótu noroculu si avuti'a loru. Se vede ca poetii au dreptate sa-lu numéscu unu globu de auru.

— Lasa glumele. Privescu mai bine si ved cáte e de frumosu. Cum acestu spectaculu nu-ti face nici unu efectu?”

„Din contra a fácutu in mine o revolutiune intréga si simtiescu unu apetitu de ursu.

— Esci unu materialistu de frunte. Deca nu fugu de d-ta i-mi perdu tóta placerea.

„Multiamescu-te gustandu apusulu sórelui — strigá elu dupa mine — si nu cum-va sa te vedu la table d'hóte preste o jumetate de óra.

Sórele incepú a se cufandá. Josu in vale preste lacu se latise intunereculu si verfurile muntiloru érau inca luminate de o blanda lumina. O atmosfera recórósa inveli muntele Rigi si sórele dispárea din ce in ce mai multu. Unu ah! lungu si generalu cu unu suspinu de parere de reu esté deodata din pepturile tuturor'a: sórele se facuse nevedutu. Culmea muntelú remase desiérta, me credeamu singuru gustandu

„lumin'a ce nu se vede dar totu inca se simtiescu”, cându lupu sém'a ca mai erau dóue persóne ascunse in grot'a naturala a unei stánci. Eráu be-tránulu englezu si frumós'a engleza ce audisemu cantádu la Lucern'a. Ochii sei erau atintiti asup'ra punctulu unde se stínsese cele de pre urma radie ale sórelui si urmau cu unu doru respusu lumin'u perduta si radie melancolicé care porneau din ochii sei pareu a dorí sa se stinga si éle in oceanulu nemárginirei.

(Va urmá.)

s'a intemplantu acumu de curendu la riulu Seretu, din care caus'a deligentia dela Galatiu au sositu cu 14 zile mai tardu in Oitusu, fiindu silita a veni pe cai laterale preste munte si cu pericolulu vietiei; carele cu marfa nu au potutu veni de felin, asia caracsi s'au vedutu siliti a incuarta marfa loru pre drumu.

Prin restaurarea drumului acestuia comerciulu cu produse transilvanene la Moldov'a aru ave o usiurintia si o promovare insemnata.

2. Comunicatiunea cu Romani'a prin pasulu Buzeului. Acest'a nu e de felu acomodata pentru carausi, servindu pasulu cu deosebire la intrarea de vite in si afara da Romani'a. Tacerea unei siosle prin pasulu Buzeului aru fi cu multe dificultati impreunata si alegerea acestei trase aru fi cea mai nefavorabila, trebuindu a se tiai drumulu preste unu punctu forte inaltu alu acestui munte mediunalu.

Din contra regimulu romanu doresce o impreunare cu Transilvani'a preste siesulu celu mare alu Buzeului dealugulu valei Buzeu si a si facutu pasii necesari la asiedierea unui drumu principalu pre pamntu romanescu in directiunea cãtra Crasn'a.

3. Drumulu preste Timisiu si Predelu. Acestu drumu de tiera pre pamentulu austriacu se tine in stare forte buna. Asemenea s'au pututu dice pana la anulu 1864 si despre continuarea drumulu acestuia in Romani'a. Insa cu durere vedemu ca daunele casinate prin esundarea apelor de munte in valea Praovei din anulu 1864, nici astadi in multe locuri si in distanti mari, nu se pote omulu folosi de drumulu celu artificiosu, ci trebuie mai de multe ori se treca prin apa. Acesta stare trista causeza iern'a si primaver'a adese-ori o intrerumpere a pasagiului seu e o calatoria impreunata cu pericolulu vietiei. Comerciulu principalu intre Transilvani'a se mijlocesce prin pasulu dela Timisiu.*

4. Drumulu preste pasulu dela Branu pre la Crucea=Rucarului, Câmpu-lungu in Romani'a mica e incepundu dela Branulu inferioru intr'o stare forte rea si abi'a umblaveru. Distantia dela frontiera pana la Rucaru in Romani'a e cu putine exceptiuni in sensulu celu mai strictu a cuventului o poteca periclitore de vietia. Distantia insa dela Branu pana la Brasiovu e in stare buna si in totu timpulu umblavera. Transportarea de marfa se face prin cai de samari pe distanti'a Branu=Crucia Rucarului. Acesta linia care duce in Romani'a mica la Pitesci, Craiova si chiaru in Romani'a mare la Bucuresti e de insemnata mare si pote fi pentru comerciulu Brasiovulu de o importantia neascepta a, deca se va cladi unu drumu 5. Drumulu preste Turnulu rosu e pana la frontiera tieri nostre si dincolo pana la Caneni forte bunu si in totu timpulu umblatoriu. Numai dela Caneni pana la Rimnicu, sa se afle intr'o stare mai rea a carei reparare e forte detoritu.

Camer'a comerciala brasiovena au hotaritu a asterne acestu avisu inalt. ministeriu cu rugarea atrage tota atentiunea la restaurarea acestoru doue impreunari preste pasulu Branului si preste graniti'a Buzeului, fiindu-ca prin o comunicatiune buna si totu deun'a umblavera preste pasulu Branului, Romani'a mica intr'ega se deschide comerciulu brasiovenu, care pana acumu sau pututu purta numai pe cai de samariu seu prin unu ocolu mare. Pentru trecerea productelor brasiovene la Campulungu, Pitesci, Slatina si Craiova s'aru deschide unu prospectu nou si splendidu prin cladiru unui drumu bunu intr'acolo. Drumulu preste graniti'a Buzeului insa s'aru aventu prin cea ca merge pela graniti'a Romaniei si a Moldovei in untrulu Romaniei mijlocindu impreunarea cea mai direpta si mai scurta cu Brail'a si Galatiu la o insemnata mare si de unu calibru estraordinaria.

Orestia in 28 Mai. In diu'a din 26 a. l. c. erupse focu tocm'a pe la 12 ore in capulu orasiului spre Sedesiu, a 5 ore dela 9 Aprilie a. c. Foculu se intinse in tempu numai cam de 7-8 minute preste 7 case, si auumitu 6 locuite de romani si a loru proprii, era un'a locuita de unu nemtiu ierasi proprietate a lui, prefacendule in tempu de 1. ora dinpreuna cu tote alte cladiri si 2

*) Toama fu vorba in camera dep. Romaniei despre acestu drumu si camera vede cu parere de reu impregiurarea acest'a inse de alta parte cautu a numai cheltui in desiertu milioane, pe ntru-ca la celu dintaiu povoiu sa se strice ierasi.

care in cenusie. Acestea 5 focuri scrumara 30 de case ne lasandu macaru gardurile gradiniloru. Temerea de focu au petrunsu mai cu sema in romanii plugari pana in meduva, fiindu ca in anii din urma espirati inca au fostu multe focuri aici si totu in uliti locuite de ei, apoi mai este si acea nenorocire, ca ei ca plugari au fostu dusi la lucru campulu, putini pe acasa ba casele celor mai multi au fostu la erumperea focului incuiste, asia catu nu s'au potutu aperi nici ce au avutu in case de turbarea lui. Caldura dilei la foculu acest'a era mare, si ventulu ce sufla dela resaritu arunca foculu escatu din nescie paie de langa siur'a dela casa a 2 a spre interiorulu orasiului. Preste cateva ease se arunca materi'a aprinsa, — paie si prestila — din care caditu pre coperisiu a doua case coperite cu paie si pre coperisiulu siarei dela ospetaria Senatorului Foray coperita prestila, care au si luatu flacara; fu inse indata stensu. Domnu Protopopu si parochu localu P o p o v i c i u si parochu G e o r g e alergara si astadata numai decatu la fatia locului, unde indemnara omenii la stinsu, ba celu de antaiu ajutu si insusi la sugrumarea focului in aceste 7 case, care in nesatiulu lora amenintia cosumarea inca a mai multoru alte case. Amu vedutu ca Dni parochi deca alerga la focu potutu multu influentia asupra omenilor ca se stinga cu tota barbatia si se scape ce numai se pote de flacara lui.

E si lucru naturalu, ca precumu unu ducatoriu intieptu bunu, activu si coragiosu influentiaza multu asupra fecioriloru luptatori cu inamiculu in batalia, aruncanduse asupra acestuia in fruntea loru, asia asculta si cei, incatva mai nepasatori omeni la stingerea elementulu mistuitoriu de averea deapropeloru fie acela ori si cine, de ori si ce natiune aru fi, deca vedu ca alerga acolo parochiiloru indemnatori si desfasuratori de activitate.

Asemenea arunca focurile escate materi'a aprinse, cumu se intempla si aici, preste mai multe case inaintea lui, de aceea este necesitate imperativa, ca locuitorii — barbati din satele vecine se alerge numai decatu ca stingetori intr'ajutoriu si spre conducerea loru Dni notari si judi, conducandu apoi pre locuitorii din satulu cu foculu sa se pota departa sub latirea lui pe la casele loru, unde nu suntu mai multi la o casa ca unulu, ca sa ude coperisiulu casei si altoru cladiri cu apa purtata pre scara sa se griesca pentru stinsu de cumva se arunca ceva materia cu focu la casele loru. Numai se cere activitate si barbatia dela insii fruntasii comunei si asia cu puteri imprumutate — caci astadi mie, manetie — s'aru pote totu-deun'a impedece latirea focului, si sa nu ardia sate intregi, cum s'a intemplantu nu numai odata, nevenindule locuitorii din sate vecine intr'ajutoriu. Tabacariu.

Varietati.

*** Majest. Sea Imperatas'a, dupa nascerea princesei Mari'a, a trei'a di de Rosalii, s'a dusu pentru prima ora ierasi la biserica (a esitu din casa). Marti in 9 Maiu n. va parasi Pest'a.

*** Principele Napoleonu va fi sositu eri in Vien'a sub numele: conte Meudon in incognitulu celu mai strinsu. Cortelu va lua in unu otelu. — Diuarele mai adangu si feim'a, ca densulu ajungendu la Bucuresti, are a implini o misiune oficiosa si adeca a influentia la principele Carolu ca sa-si schimbe ministeriulu.

*** (Escel. Sea cont. Em. Pechy) are unu concediu de vre-o siese septamani pentru intrebuintiarea baiilor din strainatate. A trei'a di de Rosalii a si plecatu din Clusiu.

† Pavelu Maniu, parochu romanu gr. orientalu in Lugosiu si asessoru consistorialu nascutu in 26. Novembre (8. Decembre) 1805, dupa unu mordu mai indelungatu, in etate de 63 ani, au reposatu in Domnulu in 15/27 Maiu 1868 la 2 ore dupa ameadu, lasandu dopa sine pre duos'a sea socia Iulian'a Maniu si pruncii sei: Aurelie, Ermina si Livia Maniu, — Ioann Sierbanu si Iulian'a Maniu casatorita Sierbanu si a prunciloru loru Giorgie si Aurelie, — si Ecaterin'a Maniu. Fia-i tieren a usiora.

*** Teatru. In doue renduri amu facutu publiculu nostru cunoscutu despre impregiurarea ca vomu ave si noi norocirea de a vede productiuni teatrale pre scena romana. Dlu Pascali si so-

cietatea densulu a terminatu deja productiunile sele in Brasiovu, unde dupa tote marturiile de acolo, cas'a a fostu la tote productiunile indessuita de spectatori. Romanii din Sabiu si impregiuru inca de tempuriu, dupa ce aflara de venirea si gura a companiei teatrale si aci, pentru a contribui la unele inlesniri ce se le aiba acea societate a instituitu unu comitetu ad hoc, carele sa ingrigiesca de efectuarea acelor inlesniri. Acum din cate amu pututu afla totu loculu a maturitu pana acolo, de dlu. Dir Pascali va fi la 3/15 Iuniu in Sabiu. Intre afacerile comitetulu mentiunatu se afla, pre catu scimu, si aceea de a incunoscintia pre da aceia cari suntu amatori si doritori de a vede teatru nationalu de prin pregiurulu Sabiului si mai departe (pana pre la M. Vasiarheiu, Clusiu, Abrudu, Deva, si Hatiegu). Noi credemu ca si prin notitia de fatia si prin unu program mai detaliatu, care deca lu vomu capeta lu vomu impartasi cetitoriloru nostri, vomu face unu servitiu placutu, atragendu de nou atentiunea asupra tempulu de inceperea productiuniloru aici, si indigitandu pre ori care amatoru seu amatore la angiarea partiu lora a afaceriloru sele si la putintia de a participa fara prea marea neglegere a ocupatiuniloru.

*** Despre banca de asiguratiune „Transilvani'a“ se exprima „Pesti Naplo“ in unu modu forte favorabilu si dice ca pote servi de modelu. Totu asia se exprima „Hon“ in o rubrica laterala.

*** Drumu de feru. Conte Samuele Vass dep. dietalu, Antoniu Keményi si directorele de drumuri de feru Iuliu Oudotu au facutu pasi la ministeriulu de comunicatiune, ca sa li se dea voia a interprinde prelucrãrile pentru ramii de linii Brasiovu=Csikszereda=Gyergyo=St. Miklos=M. Vasiarheiu, Clusiu=Bistritia si Clusiu-Alb'a-Iuli'a.

*** Drumu de feru. Dela Alb'a-Iuli'a se scrie ca de lucratu se lucra cu mai multa iutiela decatu pana aci, inse abia se voru pute gata tote pana la terminulu presiptu, pentru ca e inca multu de facutu. Cladirile curtei drumulu de feru din Alb'a-Iuli'a suntu sub coperisiu, cas'a de incalditu e curatita pe dinafara si dinlauntru, magazinele suntu zidite. Podulu dela portulu Muresinlu va fi catu mai curendu gat'a; alte trei poduri inse suntu de totu inapoiate, caci abia le suntu colonele (stelpi) zidite; partile de feru se afla inca in Zamu. La Vintii de josu mai e de lipsa inca lucru de pamentu de vre-o 4000—5000 de stanzeni cubici.

*** Vapore pre Muresiu. De multu petrece unu ingineriu superioru tramisu de ministeriu reg. carele cerceteza Muresiulu pentru ca se vede deca se aru pote pluti cu vapore pre elu. Acestu ingineriu ministeriale audimu de nou ca va cerceta si celelalte riuri mai mari din tiera. In legatura cu aceste credemu ca sta petrecerea unui agentu alu societãtiei vaporeloru dunarene, cu scopu de a cerca intemeierea unei linie pentru vapore intre Aradu si Ludosiu lu Muresiulu. — Prin asociatiunea ideiloru ne vine aminte de tocm'a amintitulu Ludosiu, de care cu durere trebuie sa audimu, ca romanii si vendu curtile de pre la drumulu tieri si facu locu, altor'a, cari pre urma voru sci mai bine trage folosu din pusetiunea locala.

*** Detoria publica austraca. Ca suplementu (adausu) la „W. Ztg.“ se afla unu conspectu despre starea detoriei totale a statulu pana la finea lui Decembre 1867. Dupa acelu suplementu, sum'a capitala a detoriei intregi face 3.025.315.896 fl. 13 xr. cu o pretensiune annala de cameta de 127.718.147 fl. Detoria desdaunarei pamentulu face 519.459.754 fl. cu cameta annala de 25.893.970 si in fine imprumutulu pentru lips'a din Galiti'a de 2.500.000 fl. cu cameta de 175.000 fl. Cãtra semestruulu primu 1867 cresce sum'a capitala a detoriei cu 36.829.200 fl.

*** Comora. Unu lucratoriu si a intipuitu ca a vedutu o flacara pe unu locu semenatu cu cucuruзу. Crediendu ca in loculu, unde i se parca ca a vedutu lumin'a, e ascunsa o comora, s'a apucatu intr'o nopte si a facutu o gropa mare, din care nu a scosu alta decatu pamentu. Bietulu omu nu e destulu ca a sapatu in diersiertu, dar' acumu e datu si in judecata prentu ca a velamatu proprietatea altuia; cãci loculu unde era sa fia comora nu era alu lui.